

Pasaulis be knygų – pasaulis be ateities

Knyga - žmogaus vedlė, kuria reikia remtis, bet ne gyventi. Nesvarbu, ar ji priklauso klasikai, ar populiariajai literatūrai, ar yra mūsų religijos pagrindas. Klasika ir Biblija, tik teisingai interpretuojamos, gali padėti atrasti tikrąsias gyvenimo tiesas. Populiariojoje literatūroje tos gyvenimo tiesos perteikiamos taip, kad būtų lengva suvokti be jokio išankstinio pasiruošimo ir pastangų. Kokių kelių nori tobulėti, priklauso nuo paties žmogaus. Kaip sakė Polis Sartras, kiekvienas yra laisvas rinktis. Suprantama, kad daugiau skaitydami, daugiau sužinome. Tačiau knygos neturi užgožti tikro gyvenimo, tikrų patirčių, atradimų pojūčių.

Interpretuodami klasikos kūrinių, atskleidžiame autoriaus požiūrį įvairiais gyvenimo klausimais ir tą patirtį pritaikome savo aplinkoje. Pavyzdžiui, Jono Biliūno kūrinyje „Pūga kalnuose“ jaunas keleivis skuba į miestelį per kalnus ir, prasidėjus pūgai, eina toliau griuvinėdamas, kol galiausiai atsitenkęs į didelį medį sustoja – nuleidžia rankas. Žmonės siekia tikslo nepaisydami nepalankių aplinkybių, bet susidūrimas su didesne kliūtimi gali juos sugniuždyti. Galėtume pamąstyti, kad stotelė pusiaukelėje gali būti pražūtinga, ir joje nesustoti, o žūtbūt siekti to kelio pabaigos. Kitame to paties autoriaus kūrinyje „Laimės žiburys“ senelis pasako, kad ir tie žmonės, kurie užkopę į kalną palies žiburį, pavirs akmenimis. Pasiekę tikslą, mes tarsi sustabarėjame, nebežinome, kaip tobulėti toliau. Tai ir yra suakmenėjimas. Gyvenime visada svarbu ko nors siekti, net nepasiekiamų tikslų. Taigi laiko patikrinta klasika yra ir ateityje išliks mūsų mokytoja.

Mums kelią rodo ir populiarioji literatūra, ir, žinoma, didžiausia mūsų, krikščionių, mokytoja – Biblija. Įžvalgiai ir teisingai interpretuojami Šventojo Rašto tekstai gali daug pasakyti. Prisiminkime pasakojimą apie Dovydą, nugalėjusį milžiną Galiotą. Nors įveikti fiziškai milžiną buvo neįmanoma, Dovydą išgelbėjo tikėjimas, kad Dievas jam padės. Tikėjimas sėkme (nebūtinai aukštesne jėga) žmogui reikalingas. Kaip padėti sau, įveikti kliūtis, rašo ir populiariosios literatūros atstovas Joseph Murphy knygoje „Jūsų pasąmonės galia“. Joje tiesmukai teigia, kad pagerinti savo būtį galima naudojantis pasąmone. Ši knyga visapusiškai naudinga, pritaikoma gyvenime. Bet yra manančių, kad populiarioji literatūra skurdina žmogaus dvasią. Nemanau. Galbūt ji nereikalauja iš skaitytojo didesnės įžvalgos, potekstės suvokimo, tačiau ir tokios knygos jam daugiau duoda nei atima. Juk jose dažnas ieško to, ko pats nesugeba įžvelgti klasikoje arba Biblijoje. Anot J.V.Gėtės, kiekvienas girdi tai, ką supranta. Taigi suvokia tiek, kiek leidžia jo patirtis. Manau, žmogus visada skaitys knygas, įvairias, ir jose ieškos atsakymų į savo klausimus. Ne veltui šiandien taip populiarios knygų mugės, kuriose gausu pačių skirtingiausių knygų.

Tačiau negalima pamiršti, kad knyga iš esmės – iliuzijų pasaulis, kuris negali atstoti tikrojo gyvenimo. Kartais skaitome, kad pabėgtume nuo realybės, pailsėtume, kartais kad pasimokytume. Bet ypač svarbu mokytis iš savo patirties, išgyvenant siužeto veikėjų jausmus, neapleisti savų. Liudas Vasaris, Vinco Mykoloaičio - Putino psichologinio romano „Altorių šešėly“ pagrindinis veikėjas- mesdavo knygas į šalį ir eidavo pasivaikščioti į sodą. Jokia literatūra negali atstoti, pavyzdžiui, kad ir natūralaus ryšio su gamta. Skaitydami A.Baranausko „Anykščių šilelį“, mes gėrimės jo vaizdais, tačiau visai kas kita pačiam išgirsti šakelės trakstelėjimą, užuosti kūrinyje aprašytą skruzdėlyną kvapą... Beje, kai kuriems žmonėms gamta yra pati tikriausia gyvenimo knyga visomis prasmėmis. Todėl svarbu suvokti, kad bet kokia literatūra gali būti tik svarbi patarėja mūsų kelyje.

Knygos moko žmogų pažinti pasaulį ir save, mąstyti, lavina vaizduotę, patenkina pačius įvairiausius poreikius, todėl akivaizdu, kad pasaulis be knygų – pasaulis be ateities. Tačiau jos yra naudingos tol, kol netampa visu mūsų gyvenimu. Vedlys yra tam, kad nurodytų kryptį, kuria eiti, o ne tam, kad eitų už mus. Ir nesvarbu, kokia lazda – ažuoline ar plastmasine (klasikine ar populiarioja literatūra) – remsiesi, svarbu, kad laikytų. Taigi žmogus laisvas pats kurti ir džiaugtis savo gyvenimu, o knyga buvo ir liks išminties, dvasingumo šaltinis, iš kurio visada galime atsigerti.